

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки

Кафедра образотворчого мистецтва

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-педагогічної і
навчальної роботи та рекрутації,
проф. Гаврилюк С.В. _____

“ ____ ” _____ 2015 р.

ПЕРСПЕКТИВА В ОБРАЗОТВОРЧОМУ МИСТЕЦТВІ

ПРОГРАМА

нормативної навчальної дисципліни

підготовки бакалавр

галузь знань 02 Культура і мистецтво

спеціальність 023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація

освітня програма Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація

Луцьк - 2016

Програма навчальної дисципліни «Перспектива в образотворчому мистецтві» для студентів галузь знань 02 Культура і мистецтво, спеціальність 023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація, освітня програма Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація
“_____”, _____ 2016 р. _____ с.

Розробник: Черній Леонід Анатолійович асистент кафедри образотворчого мистецтва.

Рецензент: Лесик Олександр Володимирович, професор кафедри образотворчого мистецтва,
доктор архітектури, професор.

Програма навчальної дисципліни затверджена на засіданні кафедри образотворчого мистецтва

протокол № _____ від “ _____ ” _____ 2016 р.

Завідувач кафедри: _____ (Лесик О.В.)

Програма навчальної дисципліни схвалена науково-методичною комісією факультету мистецтв

протокол № _____ від “ _____ ” _____ 2016 р.

Голова науково – методичної комісії факультету мистецтв _____ Шиманський П.Й.

Програма навчальної дисципліни схвалена науково-методичною радою університету

протокол № _____ від “ _____ ” _____ 2016 р.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Вступ

Програма навчальної дисципліни «**Перспектива в образотворчому мистецтві**» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалавра галузь знань 02 Культура і мистецтво, спеціальність 023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація, освітня програма Образотворче мистецтво, декоративнемистецтво, реставрація.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є методи побудова зображень тривимірних об'єктів на площині, передача перспективних скорочень обрисів об'єктів їх світлотіні та конструкції з урахуванням особливостей різних систем перспективи.

Міждисциплінарні зв'язки: малюнок, живопис, композиція, кольорознавство.

Програма навчальної дисципліни складається з таких **змістових модулів:**

1. **Основні поняття в перспективі**
2. **Застосування перспективи у картині**
3. **Спеціальні розділи перспективи**

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни «**Перспектива в образотворчому мистецтві**» є розвиток просторової уяви у студентів, здібностей до аналізу і синтезу просторових форм, вироблення навичок побудови перспективних зображень предметів на площині з урахуванням особливостей різних систем перспективи.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни «**Перспектива в образотворчому мистецтві**» є: засвоєння теоретичних основ побудови зображень, опанування студентами методів побудови зображень просторових форм на площині та композиційна побудова плоских та об'ємних форм предметів в різних системах перспективи.

1.3 Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

знати:

- будову проекційного апарату та основні елементи картини.
- загальні відомості про історію розвитку перспективи.
- способи побудови зображень простих плоских та об'ємних форм предметів в прямій лінійній перспективі.
- основні закони повітряної перспективи.
- основні закони теорії тіней та відображень.

вміти:

- будувати перспективне зображення плоских геометричних фігур.
- будувати перспективне зображення об'ємних геометричних фігур.
- будувати перспективне зображення тіней та відображень.
- будувати фронтальну та кутову перспективу інтер'єру.
- передавати тон та колір предметів враховуючи закони повітряної перспективи
- створювати композиції використовуючи усі системи перспективи

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 90 години / 3 кредити ECTS.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Модуль 1 (1 курс 1 семестр)

Змістовий модуль I. Основні поняття в перспективі

Тема 1. Загальні відомості про перспективу (10 годин)

Короткі історичні відомості розвитку перспективи. Проекційний апарат і елементи картини. Побудова квадрата у фронтальному горизонтальному положенні. Побудова квадрата у кутовому горизонтальному положенні. Матеріал: олівець. Формат: А-4.

Тема 2. Повітряна перспектива (10 годин)

Перспективні зміни тону. Перспективні зміни кольору. Створення композиції пейзажу в техніці гризаль з трьохплоговою зміною тону. Створення композиції пейзажу в техніці акварель з трьохплоговою зміною кольору. Матеріал: акварель. Формат: А-4.

Тема 3. Перспектива геометричних тіл (10 годин).

Перспективна побудова плоских геометричних фігур (коло, квадрат). Перспективна побудова об'ємних геометричних фігур (куб, конус, піраміда, циліндр). Матеріал: олівець. Формат: А-4.

Змістовий модуль II. Застосування перспективи у картині

Тема 4. Перспектива тіней (10 годин).

Основні теоретичні положення теорії тіней. Побудова падаючих тіней від плоских та об'ємних геометричних фігур (квадрат, куб). Побудувати графічне зображення об'ємних геометричних фігур з падаючими тінями (куб, конус, піраміда, циліндр). Матеріал: олівець. Формат: А-4.

Тема 5. Перспектива відображень (10 годин).

Основні теоретичні положення побудови відображень у плоскому горизонтальному дзеркалі. Створити двохплогову композицію пейзажу з плесом води (умовне плоске дзеркало). Матеріал: акварель. Формат: А-4.

Тема 6. Фронтальна перспектива інтер'єру (10 годин).

Перспективна побудова інтер'єру кімнати з однією точкою сходу. Створити графічне зображення фронтальної перспективи інтер'єру відобразивши власні та падаючі тіні предметів та повітряну перспективу приміщення. Матеріал: акварель. Формат: А-4.

Змістовий модуль III. Спеціальні розділи перспективи

Тема 7. Перцептивна перспектива (10 годин).

Загальні відомості. Особливості побудови. Теоретичні положення. Створення трьохплогової композиції урбаністичного пейзажу «Вулиця мого міста». Застосувати основні положення перцептивної перспективи. Матеріал: акварель. Формат: А-2.

Тема 8. Театральна перспектива (5 годин).

Загальні відомості. Особливості побудови. Теоретичні положення. Створення ескізу театральних декорацій. Застосувати принцип розміщення однієї композиції на декількох площинах. Матеріал: акварель. Формат: А-2.

Тема 9. Обернена перспектива (10 годин).

Загальні відомості. Особливості побудови. Теоретичні положення. Створення композиції тематичного натюрморту із застосування системи оберненої перспективи. Матеріал: акварель. Формат: А-2

Тема 10. Сферична перспектива (5 годин).

Загальні відомості. Особливості побудови. Теоретичні положення. Створення композиції міського або сільського пейзажу із застосуванням системи сферичної перспективи. Матеріал: акварель. Формат: А-2

3. Форма підсумкового контролю успішності навчання

I семестр - залік

4. Методи та засоби діагностики успішності навчання

Оцінювання навчальних досягнень студентів з курсу "Перспектива в образотворчому мистецтві" здійснюються за 100 бальною шкалою. Воно включає оцінювання студента за кожну тему, оцінку запланованого матеріалу на самостійне

опрацювання, оцінку за модульні контрольні роботи або підсумкову оцінку за залік та екзамен.

Поточний контроль загалом становить 40 балів за заліковий кредит. 60 балів відводиться на *підсумковий* модульний контроль, чи за вимогою студента залік та екзамен.

Поточний контроль реалізується у формі оцінки практичних завдань на практичних заняттях, перевірки результатів виконання індивідуальних навчально-дослідних завдань, контролю засвоєння навчального матеріалу, запланованого на самостійне опрацювання студентом. *Поточна* модульна оцінка визначається як сума оцінок за повну навчальну діяльність протягом роботи на практичних заняттях, за індивідуальні та самостійні завдання.

Максимальна сумарна оцінка поточних оцінок - 40 балів.

Модульний контроль здійснюється у формі виконання студентом модульного контрольного завдання згідно затвердженого графіку. Контрольні модульні роботи проводяться як у формі практичних творчих робіт. У випадку відсутності студента на модульному контролі з будь-яких причин (через не допуск, хворобу, тощо) студент повинен повторно пройти модульний контроль у визначені деканом терміни.

Студент, який не здав поточні практичні роботи, до здачі контрольної роботи не допускається. Оцінка за контрольну роботу вважається позитивною, якщо вона складає не менше 60% максимальної кількості балів.

Перескладання модульної контрольної оцінки з метою її підвищення не дозволяється.

Для студента, що складає залік та екзамен, анулюються бали, набрані за модульні контрольні роботи.

Залік чи екзамен здійснюється у формі перевірки розуміння студентом програмного теоретичного матеріалу та виконання творчої практичної роботи.

Максимальна оцінка за залік чи екзамен - 60 балів.

5. Список джерел

1. Аксёнов, К. А. Рисунок / К. А. Аксёнов. – М.: Панорама, 1990. – 132 с.
2. Артемьева, П. П. Исследования перспективных искажений / П. П. Артемьева. – М.: 1973. – 221 с.
3. Барщ, А. О. Наброски и зарисовки / А. О. Барщ. – М.: Искусство, 1970. – 23 с.
4. Беда, Г.В. Основы изобразительной грамоты / Г. В. Беда. – М.: Просвещение, 1969. – 47 с.
5. Богданова Л.О., Коваленко В.С. (2008) Методичні вказівки до практичних занять з дисципліни «Композиція» (для студентів 1 курсу напрямку підготовки 6.060102 ...
6. Власов В.Г. Основы композиции декоративно-прикладного искусства. – СПб.: Образование, 1997. – 54 с.
7. Голубева О.Л. Основы композиции. – М.: Изобразительное искусство, 2001. – 212 с.
8. Васютинский, Н. Золотая пропорция / Н. Васютинский. – М.: Молодая гвардия, 1990. – 76 с.
9. Голубева О.Л. Основы композиции(учебник).- М.: Изобразительное искусство, 2001. – 187 с.
10. Дейнека, А. Учитесь рисовать / А. Дейнека. – М.: Академия художеств СССР, 1961. – 36 с.
11. Иванова Г.И. Объемно-пространственная композиция. Учебник для вузов -, ISBN 5- 9647-0003-9
12. Кринский В.Ф., Ламцов И.В., Туркус М.А. Элементы архитектурно-пространственной композиции. – М.: Стройиздат, 1968. – 197 с.

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки

Кафедра образотворчого мистецтва

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-педагогічної і
навчальної роботи та рекрутації,
проф. Гаврилюк С.В. _____

“ ____ ” _____ 2016 р.

ПЕРСПЕКТИВА В ОБРАЗОТВОРЧОМУ МИСТЕЦТВІ

РОБОЧА ПРОГРАМА

нормативної навчальної дисципліни

підготовки бакалавр

галузь знань 02 Культура і мистецтво

спеціальність 023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація

освітня програма Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація

Робоча програма навчальної дисципліни «Перспектива в образотворчому мистецтві»
для студентів галузь знань 02 Культура і мистецтво, спеціальність 023 Образотворче
мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація, освітня програма Образотворче
мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація.

“ _____”, _____ 2016 р. _____ с.

Розробник: Черній Леонід Анатолійович асистент кафедри образотворчого мистецтва..

Рецензент: Лесик Олександр Володимирович, професор кафедри образотворчого
мистецтва,

доктор архітектури, професор.

Програма навчальної дисципліни затверджена на засіданні кафедри
образотворчого мистецтва

протокол № _____ від “ _____” _____ 2016 р.

Завідувач кафедри: _____ (Лесик О.В.)

Програма навчальної дисципліни
схвалена науково-методичною комісією факультету мистецтв

протокол № _____ від “ _____” _____ 2016 р.

Голова науково – методичної
комісії факультету мистецтв _____

Шиманський П.Й.

Програма навчальної дисципліни
схвалена науково-методичною радою університету

протокол № _____ від “ _____” _____ 2016 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1. Опис навчальної дисципліни

Таблиця 1

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів 3	0202-мистецтво	Нормативна
	6020205 - образотворче мистецтво	
Модулів 3	Образотворче мистецтво	Рік підготовки 1
Змістових модулів 3		Семестр 1
ІНДЗ: немає		Лекції 18 год.
Загальна кількість годин 90		Практичні (семінари) 28 год.
Тижневих годин (для денної форми навчання) аудиторних 2,5 консультації 0,35 самостійної роботи 2,1	бакалавр	Лабораторні 0 год.
		Самостійна робота 38 год.
		Консультації 6 год.
		Форма контролю: 1 – залік

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

2.1. Метою викладання навчальної дисципліни «Перспектива в образотворчому мистецтві» є розвиток просторової уяви у студентів, здібностей до аналізу і синтезу просторових форм, вироблення навичок побудови перспективних зображень предметів на площині з урахуванням особливостей різних систем перспективи.

2.2 Основними завданнями вивчення дисципліни «Перспектива в образотворчому мистецтві» є: засвоєння теоретичних основ побудови зображень, опанування студентами методами побудови зображень просторових форм на площині, побудова плоских та об'ємних форм предметів в різних системах перспективи.

2.3 Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

знати:

- будову проєкційного апарату та основні елементи картини.
- загальні відомості про історію розвитку перспективи.
- способи побудови простих плоских та об'ємних форм предметів в різних системах перспективи.
- основні закони повітряної перспективи.
- основні закони теорії тіней та відображень.

вміти:

- будувати перспективне зображення плоских геометричних фігур.
- будувати перспективне зображення об'ємних геометричних фігур.
- будувати перспективне зображення тіней та відображень.
- будувати фронтальну та кутову перспективу інтер'єру.
- передавати тон та колір предметів враховуючи закони повітряної перспективи
- створювати композиції використовуючи усі системи перспективи

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 90 годин / 3 кредити ECTS.

3. Структура навчальної дисципліни

Таблиця 2

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин						
	Усього	у тому числі					
		Лекц.	Практ. (Семін.)	Лаб.	Кон.	Сам. роб.	Контр. роб.
1	2	3	4	5	6	7	8
Змістовий модуль 1. Основні поняття в перспективі							
Тема 1. Загальні відомості про перспективу	10	2	2			3	
Тема 2. Повітряна перспектива	10	2	2			3	
Тема 3. Перспектива геометричних тіл	10	2	2			3	
Разом за змістовим модулем 1	30	6	6			9	
Змістовий модуль 2. Застосування перспективи у картині							
Тема 4. Перспектива тіней	10	2	2			3	
Тема 5. Перспектива відображень	10	2	2			3	
Тема 6. Фронтальна перспектива інтер'єру	10	2	2			3	
Разом за змістовим модулем 2	30	6	6			9	
Змістовий модуль 3. Спеціальні розділи перспективи							
Тема 7. Перцептивна перспектива	10	1	2		2	3	
Тема 8. Театральна перспектива	5	1	2			3	
Тема 9. Обернена перспектива	10	1	4		2	4	
Тема 10. Сферична перспектива	5	1	4		2	4	
Разом за змістовим модулем 3	30	9	16		6	20	
Усього годин	90	18	28		6	38	
Усього годин	60	12	12			18	

4. Методи навчання

В процесі вивчення курсу «Перспектива в образотворчому мистецтві» з боку викладача пропонується використовувати творчі, проблемно-пошукові методи,

пояснювально-ілюстративні, самостійну та індивідуальну роботу студентів поза контролем учителя, дослідницький метод, а також практичні методи. На практиці викладач, як правило інтегрує методи різних груп, утворюючи універсальні методи навчання, які забезпечують оптимальні шляхи досягнення навчальної мети.

5. Форми підсумкового контролю успішності навчання – залік.

Залік здійснюється у формі виконання творчої практичної роботи.

Побудова складного реалістичного багатопланового архітектурного пейзажу. Спираючись на систему перцептивної перспективи необхідно передати глибину простору, перспективні зміни обрисів, кольору та тону предметів. Матеріал: акварель. Формат: А-3.

6. Методи та засоби діагностики успішності навчання

Забезпечення систематичного, повного, точного і оперативного отримання інформації про навчальний процес, відбувається за допомогою способів діагностичної діяльності. Вони дозволяють здійснювати зворотний зв'язок у процесі навчання з метою отримання даних про успішність навчання, ефективність навчального процесу. Викладання курсу згідно кредитно-модульної системи організації навчального процесу передбачає діагностику успішності навчання методами контролю. Контроль в свою чергу використовується у двох видах: поточному та підсумковому. Специфіка курсу полягає у застосуванні методів практичної перевірки та графічного контролю.

Засобами діагностики успішності навчання з курсу «Перспектива в образотворчому мистецтві» є перевірка творчих практичних завдань для практичних занять, виконання самостійних та індивідуальних завдань, та підсумковий контроль – залік та іспит згідно навчального плану. *Поточна* модульна оцінка визначається як сума оцінок за певну навчальну діяльність протягом роботи на практичних заняттях, за індивідуальні та самостійні завдання. Максимальна сумарна оцінка поточних оцінок та ІНДЗ – 40 балів.

60 балів відводиться на *підсумковий* модульний контроль чи, за вимогою студента залік та екзамен.

7. Розподіл балів, які отримують студенти

Оцінювання навчальних досягнень студентів з курсу “Перспектива в образотворчому мистецтві” здійснюється за 100-бальною шкалою. Підсумковий бал (максимально – 100 балів) можна набрати двома способами з урахуванням балів набраних за результатами модульних контрольних робіт без здачі заліку та без врахування цих балів, але зі здачею заліку. В першому випадку поточна семестрова оцінка визначається, як сума складових:

- Сумарної кількості балів за поточний контроль, що включає бали за практичні роботи та самостійну роботу студентів (максимально 40 балів);
- Сумарної кількості балів за модульні контрольні роботи, а саме перегляд робіт (максимально 60 балів)

У другому випадку (якщо студент протягом семестру не набрав 60 балів за модульний контроль, або хоче підвищити свій рейтинг – ці бали не враховуються) семестрова оцінка визначається як сума наступних складових:

- Сумарної кількості балів за поточний контроль, що включає бали за практичну роботу та самостійну роботу студентів (максимально 40 балів);

- Оцінки за екзамен, або залік згідно навчального плану підготовки бакалавра (максимально 60 балів).

Поточний контроль										Модульний контроль		Загальна кількість балів
Модуль 1					Модуль 2					МКР 1	МКР 2	
Змістовий модуль 2			Змістовий модуль 2			Змістовий модуль 3						
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	30	30	100
4	4	4	4	4	4	4	4	4	4			

Поточний контроль, що передбачає такі форми його організації, як практичні, самостійні завдання.

За практичну та самостійну роботу у відповідності до нижче вказаних вимог студент може отримати (максимальна кількість **4 бали**)

“4” – студент володіє системними професійними знаннями в повному обсязі та виконує всі завдання згідно до навчальної програми на належному рівні. Вміє самостійно обирати оптимальний варіант виконання завдання. Практичні роботи включають творчий підхід у композиційному і колористичному трактуванні. Результат виконаної роботи повністю відповідає діючим якісним та кількісним показникам, або може бути кращий від них.

“3” - студент володіє системними професійними знаннями в повному обсязі та виконує всі завдання згідно до навчальної програми на належному рівні. Вміє самостійно обирати оптимальний варіант виконання завдання. Практичні роботи включають творчий підхід у композиційному і колористичному трактуванні. У процесі роботи припускається незначних неточностей, які самостійно виявляє і виправляє. Результат виконаної роботи повністю відповідає діючим якісним та кількісним показникам.

“2” - студент з розумінням використовує основні професійні знання, в повному обсязі та виконує всі завдання згідно до навчальної програми. Виконує завдання з певними відхиленнями від поставлених вимог. Потребує консультації викладача на різних етапах роботи. При виконанні роботи припускається несуттєвих помилок і неточностей, які частково може виправити. Результат роботи в цілому відповідає якісним показникам.

“1” – студент без достатнього розуміння відтворює компоненти професійних знань та недостатньо усвідомлено виконує основні технічні прийоми і технологічні операції. З частковою допомогою викладача виконує графічне завдання з певними відхиленнями від вимог. При виконанні роботи припускається значних помилок у колористичному та композиційному вирішенні, які самостійно виправити не може. Результат виконаної роботи не відповідає якісним показникам.

Модульний контроль здійснюється у формі виконання студентом модульного контрольного завдання згідно затвердженого графіку. Контрольні модульні роботи з курсу «Перспектива в образотворчому мистецтві» проводяться у формі практичних творчих робіт. Оцінка за контрольну модульну роботу доводиться до відома студентів не пізніше семи днів після проведення. Оцінка за контрольну роботу вважається позитивною, якщо вона складає не менше 60% максимальної кількості балів. Перескладання модульної контрольної оцінки з метою її підвищення не дозволяється.

МКР 1 Побудова кутової перспективи складного натюрморту з об'ємних геометричних фігур (куб, піраміда, циліндр, конус, куля). Зобразити предметну площину, лінію горизонту, точки сходу, падаючі тіні та джерело освітлення. Застосувати правила лінійної перспективи, знання теорії тіней. Матеріал: олівець. Формат: А-3

МКР 2 Побудова складного архітектурного пейзажу. Спираючись на систему перцептивної перспективи передати глибину простору, перспективні зміни обрисів, кольору та тону предметів. Матеріал: акварель. Формат: А-3

Модульний контроль (модуль 2) включає дві модульних контрольних роботи на семестр. Враховуючи специфіку курсу модульні контрольні роботи відбуваються у вигляді перегляду та оцінюються у 30 балів кожна. Об'єктивність в оцінюванні робіт з перспективи досягається на основі композиції, технічної грамотності, образності та охайності у виконанні роботи.

30-27 - грамотне розміщення композиції у форматі (картинній площині), дотримана рівновага та ритмічність частин, враховано основні закономірності композиції. Пропорції, форма та її просторове положення виконані професійно грамотно, творчо, на основі закономірностей перспективи, світлотіні та характеристик кольору. Зображення є виразним, сприймається образно, цілісно, вдало використані світлотіні, динаміка, ритм тощо.

26-21 - Допущені незначні помилки в композиції, образотворчій грамоті та у створенні образного рішення.

20-15 - Порушено основні закономірності композиції. Допущено значні помилки у передачі пропорцій, конструктивної будови, виявленні світлотіні та ін. Робота сприймається маловиразною.

14-1 - Композиційне вирішення виконане з грубими помилками. Пропорції, конструктивна будова, форма, тон, світлотінь передані з недопустимими помилками відсутня гармонійна цілісність.

Залік здійснюється у формі виконання творчої практичної роботи:

Побудова складного реалістичного багатопланового архітектурного пейзажу. Спираючись на систему перцептивної перспективи передати глибину простору, перспективні зміни обрисів, кольору та тону предметів. Матеріал: акварель. Формат: А-3.

Для студента, що складає залік анулюються бали, набрані за модульні контрольні роботи. Завданням іспиту є перевірка розуміння студентом програмного матеріалу в цілому, здатності творчого практичного використання накопичених знань. При оцінюванні враховується розуміння принципів створення складного реалістичного багатопланового архітектурного пейзажу, його композиції, вміння грамотно використовувати виразальні якості матеріалу та підібрати відповідний колорит, володіння технікою та охайність у виконанні роботи. Максимальна оцінка – 60 балів. Оцінювання проводиться згідно таких критеріїв:

50-60 балів студент отримує виконавши завдання на високому художньому рівні. Зображення відповідає композиційним, колористичним характеристикам, чітко визначені всі завдання поставлені перед роботою. Присутнє грамотне використання засобів побудови композиції та перспективи.

40-49 бали ставиться, якщо завдання виконане з дотриманням поставлених вимог, без суттєвих помилок, витримані кольорові відношення, композиція має характеристику закінченого твору, але роботу зроблено з незначними технічними недоліками.

30-39 балів студент отримує виконавши завдання на достатньому рівні, проте, допущені помилки при виконанні завдання. В роботі допущені помилки композиційного характеру, завдання не цілком відповідає поставленим вимогам.

20-29 балів студент отримує виконавши завдання частково, порушені терміни виконання завдання, допущені суттєві помилки в композиційному вирішенні роботи. Порушена кольорова гармонія зображення. Не дотримані вимоги щодо оформлення роботи.

1-19 балів студент отримує виконавши завдання на неналежному рівні, колористичне та композиційне вирішення роботи зроблене з грубими помилками. Допущені суттєві помилки в зображенні, відсутнє розуміння поставлених навчальних завдань, студент не володіє навчальним матеріалом та не може відтворити в повній мірі передбачених технічних прийомів. Роботу виконано неохайно, не технічно.

Орієнтовні критерії оцінки вищої школи в координатах 100-бальної системи оцінювання.

Дані критерії є орієнтовними і мають за мету надати викладачу методичну допомогу у непростій справі оцінювання навчальних досягнень студента та зорієнтувати його на той рівень знань та вмінь, якого треба прагнути досягти у навчальному процесі. Звертаємо увагу викладача на те, що оцінюються досягнення студента, а не його прорахунки.

від 1 до 59 балів (незадовільно--Fх);

1-59 (F). Студент безпорадний майже у всіх питаннях щодо мистецтва. Він має деяке уявлення про художній спосіб досягнення дійсності, засвоїв і розкриває на рівні зв'язного мовлення основні засоби виразності та найхарактерніші ознаки видів та жанрів образотворчого мистецтва. У вербальних судженнях про твори образотворчого мистецтва переважає перелік, штамп, відсутність творчої думки. Але за допомогою викладача окремими словами позначає найбільш зрозумілі засоби виразності (наприклад, колір), розпізнає, називає та демонструє володіння окремими художніми матеріалами. Студент залишається емоційно і творчо пасивним. Його роботи схематичні, виконані на основі прямого запозичення окремих предметів та їх фрагментів. Між зображеними предметами (об'єктами) відсутні образно - смислові зв'язки. За допомогою викладача намагається передати об'єм та простір відомими йому образотворчими засобами, але низький рівень володіння образотворчою грамотою не дозволяє йому зробити це відповідно до вимог програми. Зображення виконуються на основі запозичень як змісту, так і композиційного вирішення, художні засоби примітивні. Рівень володіння зображальними уміннями та навичками елементарний; емоційно-естетична характеристика зображень мізерна.

В певних випадках студент проявляє небайдужість до окремих об'єктів та явищ в мистецтві та житті. Мистецтвознавчою термінологією майже не користується.

від 60 до 74 балів (задовільно-D-E);

60-66 (E). В практичній роботі студент більш свідомо користується художніми матеріалами, намагається відомими йому засобами виразності розкрити свій задум; образотворчою грамотою володіє на рівні елементарних вимог програми. Окремі роботи

студента можуть бути оригінальними за задумом, проте позбавлені емоційної характеристики або виконані недбало, естетично непривабливо.

На елементарному рівні за допомогою викладача студент аналізує твори живопису та деяких інших видів образотворчого мистецтва. В розповідях використовує деякі елементи порівняльного аналізу, свої враження та спостереження дійсності, незначну кількість спеціальних термінів, залишається примітивний підхід до творів мистецтва (все має бути, як справжнє), в його судженнях проявляється сюжетно—описовий характер. Але з допомогою викладача студент помічає і емоційно реагує на окремі прояви естетичного у дійсності і мистецтві.

В практичній діяльності студент має певний досвід використання художніх матеріалів і володіє прийомами зображення на елементарному рівні вимог програми. Але в процесі роботи ще потребує чималої допомоги та спонукань з боку викладача. При цьому роботи фарбами залежно від індивідуально-психологічних особливостей студентів можуть бути такими:

а) за явної недосконалості технічних навичок та досить низькому рівні образотворчої грамоти в передачі форми, кольору та просторових явищ робота може приваблювати активністю, своєрідним вираженням особистого ставлення до зображуваного. Це є ознакою наявності в студента задатків емоційно-естетичної чутливості, прагнення створити художній образ найбільш доступними йому художніми засобами;

б) при не оригінальності задуму, примітивному композиційному рішенні, колірній дисгармонії роботі властиве порівняно грамотне зображення, що свідчить про прагнення до достовірності та досить непоганий рівень володіння прийомами зображення (конструкція, тональне рішення та декору).

67-74 (D). Знання про основи образотворення розширюються та поглиблюються: студент знає найбільш відомих митців образотворчого мистецтва та деякі їх твори у межах програми; красиве (як і потворне) у дійсності та мистецтві не залишає його байдужим, але чутливість до специфічної мови образотворчого мистецтва проявляється не завжди та неглибоко. Із незначною допомогою викладача учень здатен аналізувати твори різних видів та жанрів образотворчого мистецтва, використовуючи невелику кількість мистецтвознавчої термінології та демонструючи певну обізнаність у сприйманні деяких елементів форми (засоби передачі простору та об'єму, залежність кольору від освітлення, основні принципи організації композиції тощо). Проте свої думки викладає непослідовно та невпевнено, в художніх судженнях має місце несамостійність, сюжетно-описовий характер.

В практичній діяльності: студент знає основні художні техніки, але практично добре володіє лише окремими з них. Навички зображення, конструктивного, тонального рішення та декору потребують удосконалення. Студент ще не відчуває необхідності у виконанні ескізу для пошуку кращого вирішення композиції, колірних гармоній тощо. Варіанти художніх рішень практичних робіт ті самі, але з технічного огляду вони виконані на більш високому рівні.

від 75 до 89 балів (добре-В-С):

75-81 (C). Студент більш самостійно та впевнено аналізує художні твори; свідомо користується невеликим об'ємом художньої термінології, без узагальнення, на окремих прикладах ілюструє роль мистецтва в житті людини, характерні ознаки естетичних проявів у дійсності; знає, що в основі художнього осягнення та пізнання дійсності лежить художній образ. В той же час в структурі процесу художнього сприймання ще вагоме місце займає конкретно-предметне сприймання форми і змісту, ототожнення матеріалу життя з матеріалом мистецтва. Це заважає студентові відрізнити істинно художній твір від

т. з. «кітчю» та свідчить про ще невисокий рівень художнього мислення та смаку.

В практичній діяльності: студент більш сміливо експериментує з художніми техніками та матеріалами, більш свідомо обирає їх для вирішення творчих завдань, але проявляє вагання і потребує допомоги викладача. Художні вирішення рисунків можуть бути різні. Як вже було зазначено, це залежить від індивідуальних особливостей студента (типу нервової системи, направленості художніх інтересів, ціннісних орієнтацій тощо).

а) малюнок естетично привабливий, характеризується емоційністю, енергією, досить цікавий і виразний декоративним вирішенням, відрізняється кольоровою гармонією, передачею відповідного настрою. При цьому рівень зображальних умінь і навичок в ньому може бути невисокий; або: в роботі, в основному (з деякими відхиленнями), вирішені навчальні завдання, але задум роботи не відрізняється особливою змістовністю або має частково репродуктивний характер;

б) робота може бути скромною за своїми художніми здобутками. Вона не привертає уваги через відсутність в ній активних щирих почуттів; для неї характерна «сухість» живописного трактування та зайва деталізація (натуралізм) форми. В той же час композиція достатньо цілісна, врівноважена. За всім цим відчувається вдумливе ставлення до власного твору, прагнення до більш повного і достовірного зображення. У межах програми студент має достатні, міцні знання про мистецтво, художників, специфіку їхньої праці, основні види технік і матеріалів тощо. Він чітко уявляє, що в основі істинно художнього твору лежить художній образ, бачить елементи форми як складові частини цілого - художнього образу, має добре розвинену чутливість до елементів форми; добре розуміє виразні засоби передачі настрою та характеру в творах мистецтва; вміє відчувати та пояснювати зв'язки між аналогічними явищами у творах різних видів мистецтва. Проте в художніх судженнях студента проявляється несталість критеріїв, що змушує його шукати підтримки в суспільній думці або традиціях, це свідчить про стандартність та недостатню сформованість художнього мислення. Потребує удосконалення і якості мовних реакцій з використанням мистецтвознавчої термінології. У практичній діяльності: те саме, але значно зростає рівень володіння художніми техніками, з'являється усвідомлення їх виражальних можливостей у створенні художнього образу; з'являється потреба у виконанні попередніх ескізів з метою пошуку кращих варіантів художнього вирішення замислу.

Творчі роботи привертають увагу проявами зацікавленого емоційного ставлення автора до зображення, але в них ще може бути певна технічна недосконалість у передачі форми та простору, «сухість» або відкритість кольору, що порушує кольорову гармонію, окремі композиційні прорахунки. Попри все роботи естетично привабливі.

82-89 (В). Студент виявляє глибокі, ґрунтовні знання тематичного матеріалу програми у повному обсязі; добре розуміє і власними прикладами ілюструє роль мистецтва та різні прояви естетичного в житті; має уявлення про стилістичні особливості творів та відчуває різницю в манері виконання, в мовленні мистецтва, тонкі відтінки кольору та настрою; одержує насолоду від спілкування з мистецтвом; має сформовані, усталені критерії оцінки художніх творів, вміння відрізнити істинно художній твір від сурогату та «кітчю»; але він не завжди обґрунтовано може довести свою думку у вербальних судженнях. В останніх ще в деякій мірі проявляється «самопроекція», тобто повна розчинність у контексті твору, майже фізичне відчуття обставин, що зображені у художньому творі (ця тенденція непогана на перших етапах прилучення до мистецтва, у подальшому небезпечна некритичним ставленням до твору).

В практичній діяльності: вміє самостійно виконувати на площині та в об'ємі навчальні і творчі роботи по пам'яті, за уявою і з натури; у межах програми знає і володіє засобами художньої виразності при створенні художнього образу у різних видах образотворчої та декоративної діяльності; має потребу у виконанні пошукових ескізів

перед виконанням творчих робіт; практично володіє основними художніми техніками і свідомо підбирає ту чи іншу для виконання композиції певного змісту та настрою. Але у порівнянні з роботами, що оцінюються максимальними балами, дані роботи поступаються якістю у вирішенні завдань образотворчої грамоти або рівнем технічного виконання.

від 90 до 100 балів

(відмінно-А)

90-100 (А). Те ж, але яскравіше виражене. Крім того, студент ґрунтовно, з усвідомленим застосуванням спеціальної термінології аргументує своє ціннісно-емоційне ставлення до різних творів мистецтва. При цьому проявляє добре сформований художній смак та демонструє:

а) здібність до систематизації та узагальнення, що лежать в основі художнього образу;

б) здатність до сприймання творів, що виконані з певною мірою умовності.

Відбуваються і позитивні зрушення в морально-вольовому аспекті сприймання творів мистецтва: «самопроекція» змінюється на відстороненість, більшу широту асоціацій. Це допомагає учню зрозуміти внутрішній духовний зміст твору.

Студент чутливо реагує на всілякі естетичні прояви в житті, виявляючи при цьому яскраво виражену схильність до художньої творчості та самовираження. Його художньо-творчі роботи (що оцінюються найвищими балами) виділяються з поміж інших змістовністю та емоційністю задуму. Їх художнє вирішення оригінальне, не запозичене; в них відчувається власний чуттєвий досвід.

В роботах (на площині та в об'ємі) використовується великий арсенал засобів виразності; в них гармонійно поєднується зміст, форма і технічне виконання, що проявляється в яскравій виразності образів, цілісності, поетичності передачі настрою, загальній декоративній привабливості.

В живописі на високому рівні узгоджена зображальна якість з художньо-образною, що говорить про високий рівень загального і художнього розвитку студента: гарну спостережливість, зорову пам'ять, багатий запас образних уявлень, здатність відчувати і передавати характерну виразність форми, багатство відтінків кольору, просторові зв'язки.

Студент має багатий багаж знань у сфері мистецтва та високий рівень розвитку естетичних почуттів, художнього мислення, художньо-творчої уяви, мовного спілкування тощо. Під час сприймання та обговорення твору мистецтва студент вільно та свідомо послуговується мовою візуального мистецтва; вмів виразити своє враження в образному слові, в якому відчувається емоційне забарвлення, прагнення зрозуміти внутрішній зміст твору. Він демонструє цілісне сприймання, оптимальне, гармонійне судження про характер художнього втілення дійсності (коли зовнішня форма твору розглядається в єдності зі змістом), вміння виділити основне та загальне в явищах, що спостерігаються. Тобто наближаються до оптимуму усі компоненти художнього сприйняття - ерудиція, чуйність на зміст та форму, ставлення до твору (художні переваги, художній смак).

Художні інтереси студентів, як і знання художньо-тематичного матеріалу, можуть виходити за рамки програми, що свідчить про потяг до самовдосконалення. Це проявляється також у бажанні виконувати різнопланові художньо-творчі роботи у вільний час, брати активну участь у художньому житті групи, курсу, університету, міста (села), участь у конкурсах, виставках тощо.

Шкала оцінювання (національна та ECTS)

Сума балів	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		Для екзамену, курсової роботи, практики	для заліку
90-100	А	Відмінно	
82-89	В	Добре	

75-81	C	Задовільно	зараховано
67-74	D		
60-66	E		
1-59	Fx	Незадовільно	Не зараховано (з можливістю повторного складання)

8. Методичне забезпечення

Сінкевич В.М. Перспектива: методичні рекомендації / В.М. Бойчук / Луцьк: Твердиня, 2009. – 22 с.

9. Список джерел

1. Аксёнов, К. А. Рисунок / К. А. Аксёнов. – М.: Панорама, 1990. –132 с.
2. Артемьева, П. П. Исследования перспективных искажений / П. П. Артемьева. – М.: 1973. – 221 с.
3. Барщ, А. О. наброски и зарисовки / А. О. Барщ. – М.: Искусство, 1970. – 23 с.
4. Беда, Г.В. Основы изобразительной грамоты / Г. В. Беда. – М.: Просвещение, 1969. – 47 с.
5. Богданова Л.О., Коваленко В.С. (2008) // Методичні вказівки до практичних занять з дисципліни «Композиція» (для студентів 1 курсу напрямку підготовки 6.060102 ...
6. Власов В.Г. Основы композиции декоративно-прикладного искусства. – СПб.: Образование, 1997. – 54 с.
7. Голубева О.Л. Основы композиции. – М.: Изобразительное искусство, 2001. – 212 с.
8. Васютинский, Н. Золотая пропорция / Н. Васютинский. – М.: Молодая гвардия, 1990. – 76 с.
9. Голубева О.Л. Основы композиции(учебник).- М.: Изобразительное искусство, 2001. – 187 с.
10. Дейнека, А. Учитесь рисовать / А. Дейнека. – М.: Академия художеств СССР, 1961. – 36 с.
11. Иванова Г.И. Объемно-пространственная композиция. // Учебник для вузов -, ISBN 5-9647-0003-9
12. Кринский В.Ф., Ламцов И.В., Туркус М.А. Элементы архитектурно-пространственной композиции. – М.: Стройиздат, 1968. – 197 с.

Ресурси

1. www.education.gov.ua - сайт Міністерства освіти і науки України.
2. www.nbuv.gov.ua - сайт бібліотеки імені В.Вернадського.